

نورک یوری

15 Tepreninon 13280
(26) 3: 30: 20
اوزکیش کونده بر جبقار
نورک کلاک فاندیت جالشیر

المر ، اولدورمكدن يورولمش ، دميرلر آشينمش ایدی ، وبربری اوزرينه ييغیلان
اولور ، هواده اوچان كوللرله قارشى بر دیوار حاله كلندی .
ایشته اوکون دشمن بزمله بوی اولچوشدی ، بزم کوكس کوكسه دوکوشمه
مرك نه اولدیغنى اوکون آکلادی .

کوکسمز طوبراغى ناصل تتره تیوردی ، انسانلر ، آتلر بربرینه قارشیور
دوشوب دوشوب اولیورلردی ، بیگدن زیاده طوب کورلیهرك باغرییور و
صوصمیوردی . لیکن کیچه کلدی . بزهمز ، شفقله برابر ، وجودلر مرك سوك
دامله قاننى دوکمهكه حاضر اولارق ، بر آندم آياغه قالقدیغمز وقت ترپتلر .
چالینیور ، بورولر اوتیوردی . دینسزلر ، خاشلر رجعت ایدیورلردی . اووقت
یارالیرمزی ، آوان قاردشلمزی سایدق .
أوت ، اووقت اردولرمزده کی عسکرلر ، نه آدملردی ! نه عرق ، نه قاندى!
اونلرك بویونلرینه يتيشه مەین سرك کبی جوجه دکلمردی .
طالعلری یاردیم ایتدی : اولوم میدانندن پك آزی دوندى ، اگر تاگری
یوردیمزی مصیبتله دنه مک ایستهمهش اولسه ایدی ، بزموسقووانی تسلیم
ایتمزدك . (۱۸۳۷)

اجتماعیات و سیاسیات

سمادتک آلتی گوشه لی قصری

مؤلفی : شیخ جمال الدین افغانی

دینلرك بر نتیجه تربیویه سی اوله رق اسکی زماندن بری انسانلر میاننده اوج
عقیده و اوج خصلت وجوده كلشدرکه ، اولردن هر بری ملتلك قوامی

وَاجتماعی هیئت لک دوام و بقای نقطه نظرندن بر رکن رکن اولوب ملت لک
ترقی و تکاملی ایچون ده دوامی اساسلر تشکیل ایدرلر و هیئت بشریه نك موجب
فلاکتی اولان شر و فسادى بر موج فعال کبی سیلوب کوتورورلر .

اشبو اوج عقیده جلیله نك برنجیسی انسانك ارضی بر ملك و اشرف
مخلوقات اولدیغنه اینامق ؛ ایکنجیسی کندی ملتى سائر ملت لک افضل بیلوب
دیگرلرینه ترجیح ایتک ؛ اوچنجیسی ده برکبه احزاندن فرقی اولمایان اشبو
طار وقار ائلق عالمدن ده افضل ، ده اعلای و ده اوسع برعالمه انتقال ایتک
ایچون انسانك کسب کالات ایتک اوزره عالم وجوده کلدیکنه اعتقاد ایله ممکن
عبارتدر .

شو اوج عقیده نك هیئت اجتماعیجه تأثیرات عظیمه سنی ، مدنیتجه منافع
مهمه سنی ، انتظام و روابط مللجه فوائد کثیره سنی اهل ایتمه ملی ، طوائف
بشریه نك و افراد انسانیه نك عقائد مذکورده دن اخذ ایدم بیله جک لری ثمره لردن ،
ملت لک ترقیات فکریه و تکملات عقلیه لری اوزرینه اجرا ایله جک لری تأثیرات
حسنه دن هیچ بر زمان ظافل اولمه ملیدر . بو عقائد ثلثه دن هر برینك کنديسنه
خاص اولمق اوزره برطاقم ایجاباتی واردر که هیچ بر صورتله اهل ایدیه مز .

کندی نوعنك اشرف مخلوقات اولماسنه ایمان ایتک ایجاباتندن بریسی ؛
بهیسی کیفیتلردن استنکاف ایتک ، حیوانی صفتلردن متنفر اولمقدن . شک
یوقدر که بو اعتقاد استحکام پیدا ایتدی کجه ، مذکور کیفیتلردن بری اولمق
حسیده تزايد ایدر و اشبو حس قوتلندکجه انسانك ترقیات عقلیه سنی دخی آرتار ،
عقلک توسعی نسبتده انسان مدنیتجه یوکسه لیر ، محبت ، حکمت و عدالت
اساسه مستند مدینه فاضله [*] اهلندن اولمق درجه سنی احراز ایدر که ، بوده
حکمانك غایه آمالی و سعادت دنیویه نك نقطه اتها سیدر . دیمک که : بو اعتقاد
انسانلری وحشی بار کیرلر و بیانی او کوزلر کبی یشامقدن ، صحرا و حوشی کبی
کچنمکدن منع ایدر ؛ آلام و مضراتی کنديلرندن دفع ایدم جک استعداد مالک
بولونمایان ، طریق حیاتی بیلمه یین ، بوتون کونلرینی خوف و وحشتده کچیرن حیوان
[*] بو ترکیله حضرت شیخ صوک درجه تکاملی احراز ایلش ایدم آل بر
جمیعت بشریه یی قصد ایدیور - مترجم .

سوروسی کی امرار حیات ایتمه که براقز ؛ انسانلری بیرنجی آرسالانلر ، وحشی
قورتلر وقودوز کوبکلر کی یکدیگلرلرینی بارچالامقدن مساقلار ؛ بی آدمک
صفات خسیسه ودنیه سیله حیوان درکه سنه اینمه سنه مساعده ایتمز . خلاصه بو ،
جریان فیکری وقوای عقلیه یی استعمال ایچون اک اینی برسائق ونفسی مردلو
رذائلدن تهذیب ایچون اک مؤثر بروسيله در . برملته اشبو اعتقاد موجود اولمزد
عکسی بر عقیده جایگیر اولورسه وانسانی سائر بهائم کی دکل اولردن دهادن
تلقی ایدرلرسه ، اویله بر ملته نه کی دنائتلر ، نه کی رذالت وشرارتلر ظهور
ایده جگنی ، روحلرینک نه درجه ده کوجوله جگنی ، قوه عقلیه لرنده بر توقف
وجوده کلرک عوامل فیکریه لرینک نه قدر عطالته طوتوله جغنی دوشونکیز ...

کندی ملتک افضل ملل اولدیغنه اینانمه نک واونی بالجله ملتله ترجیح
ایتمه نک جمله ایجاباتندن بریده بودر که ؛ اک آزی بویله عقیده نک معتقدی سائر
ملتله رقابته کیریشر ؛ میدان فضائلده اولرله مسابقه ایدر ؛ کرک مزایای
عقلیه وانسانیه وکرک مزایای روحیه وحیاتیه ده سائر ملتله قارشی احراز
تفوق ایتمه که سی ایلر وکندی ملتک خست ، دنائت و آخلاقلغنه قطعاً راضی
اولاماز ؛ بلکه ایستر که اونک ملتی عز و شرف ، قوت وسعادت ، رفاه حال
وعمران بلادجه هر بر اجنبی ملتک فوقنده اولسون ؛ چونکه اولاد بشرمیاننده
فضیلت ، مزیت ، عز وشرف عداولونان خصوصاً کندی ملتک دها مستحق
ودها مستعد اولدیغنه اینانمشدر . بویله بر ایمان ایله مجتهد اولان کیمسه بر طاقم
اسباب خارجییه تحت تأثیرنده اوله رق کندی ملتده بعض فضائل انسانیه ده
آثار انحطاط کورونجه وجداناً راحت ایده من ، صوک دقیقه حیاتنه قدر اعاده
حیثیت ایتمک اوزره جهد ایدر . دیمک که ؛ بو عقیده میدان مسابقه مدنیتده اک مؤثر
سوائق تفوقدن بریسی وافضلی در ؛ علوم ، فنون وسنایمک یکانه جالییدر . ملتوک
عز وشرفی موجب اک قوتلی بر عاملدر . برملته بویله براعتاد نفس اولمازسه
فضائلده نه قدر محکوم بطائت اوله جغنی ، همتنه نه درجه فتور کله جگنی ،
زواللیق وعز مسزلک بلیه سنک کنیدیسنی ناسیل اسایل ایده جگنی ، نه کی
فلاکتلر ومذلتلرله یشایه جغنی برکزه تفکر ایله یکنز ... هله (دهیر)

وَ (مانک) [*] طوائفی کبی کندیلرینی ملل سائرہدن آلچق فطرتلی تلقی ایدہ جک
 اولورسہ ، بویله بر ملتک نہ کبی بر کون قزانہ جغنی دہ تأملہ آلکز .
 انسان استحصال کالات ایله دہا واسع و دہا اعلیٰ بر عالمہ انتقال ایتک
 ایچون اشبو عالمہ کلدیکی عقیدہ سنک موجباً تندن درکہ بویله بر عقیدہ نک صاحبی
 دائماً معارف حقہ و علوم نافعہ ایله عقلنی تنویرہ چالیشیر ؛ قوۂ مدرکہ سی
 عاطل بر اقاماز . کندیسندہ بر ودیۃ اللہ اولان قوای فعالہ ، مشاعر عالیہ
 و خواص جلیلہ نک ہپنی اجتہادی سایہ سندہ وجودہ کتیریر ؛ حیاتک بالجلہ
 مدارجندہ کندی نفسنی صفات رذیلہ دن تہذیب ایلکہ سعی ایلر و نفسک
 آلتدینی ناشایستہ ملکاتی تعدیلہ اوغرائیر . بویله بر معتقد ، ثروت و سامانی
 یالانچیلق ، حیالہ کارلق ، خیانت ، خدعہ ، رشوت ، رذالت و دالقا و وقلق کبی
 فاسد طریقہ لرلہ دکل ، مشروع و مقبول بر یولہ تحصیل ایتدیکبی کبی مشروع
 صورتہ دہ صرف ایدر . دیمک کہ : بو عقیدہ علوم حقہ و اخلاق مہذبہ اساسی
 اوزرینہ قورولمش بر مدنیتک داعیسی اولق اوزرہ اکائی بر عامل و کندی
 حقوقلرینی بیلن و عادلانہ رفتار ایدن افرادہ مالک بر ہیئت اجتماعیہ نک، دوامی
 موجب اولوب ، طوغریلق و صداقتلہ اجرا اولنان بین الملل معاملاتک اک قوتلی
 برناظمی در . مسالمت ، محبت و عدالت دخی اخلاق حسنہ نک محصولی اولدیتندن
 اشبو عقیدہ طبقات ملت میانندہ تأمین مسالمت ایدن عواملنددر . انسانلری
 بالجلہ فنا ایشلردن صاقلایان ، کندیلرینی بدبختلق ورطۂ هولنا کندن خلاص
 ایدوبدہ مدینۂ فاضلہ دہ مربع نشین تخت سعادت ایلہ یں یکانہ سبب دہ بودر .
 بویله بر عقیدہ بہ مالک اولہ یان بر ملتک میانندہ نہ قدر شقاق ، نفاق ، کذب ،
 افترا ، دسیسہ و ارتشا شیوع بولہ جعقی ؛ احتراصات ، ابطال حقوق ، مجادلہ
 و مقاتلہ نک نہ درجہ دہ عمومیت پیدا ایدہ جکنی ؛ کسب معرفتجہ نہ قدر اہمالکار
 اولہ جقلرینی تأمل ایدکر ...

شمدی کلہ لم خصائل ثلثیہ کہ اسکی زماندن بری دینلرک تأثیر و تربیہ سیلہ
 ملتار آراسندہ موجوددر : اولردن برنجیسی حیادر . حیا ، قییح و شنیع
 [*] مختلف دینلر و درلو درلو مسلکک مشہری اولان ہندستانک طاغہ لرندن
 اوللری محتملدر - مترجم .

فعللرك اجر اسندن انفعال پيدا ايتمكدن عبارتدر . بشریچه نقائصدن عدايدیلن شیلرله تمامی منع ایدن اولنك تأثیریدر . اشبو عقیده نك هیئت اجتماعی نك انتظامی الهنده ، و افعال شیعیه ارتكابی علیهنده تأثیرات انضباطیه و تدافعییه سی یوزلرجه قانونلر و بیك لرجه انضباط مأمورلرندن دها فضلدر . حیا اولمزرسه روح ، خست پيدا ایدر ، کوچولورسه عیبا هانکی بر قانون جزانك اقتدارنده - دركه اونی هیئت اجتماعی نك موجب افسادی افعالدن منع ایدم بیلسین ؟ سولون [*] کبی هر قباحتك جزا سی اعدام دیه قرار ویرمك اولاماز آ ... حیا خصلتی عینی زمانده عزت نفسی ده مستلزمدر . حتی برینی دیگرندن تفریق ایتمك بیله قابل دكلدر . عزت نفس ، معالما نك مدار انتظامی ، عهد و بیمانلرك اساس صداقتی ، انسانك مایه اعتباریدر . بو خصلت ، وقار و حمیتك ده عینی دركه ، شكله عائد اولمق اوزره ، ایکی كله ایله توسیم ایدلمشلددر . وقار و حمیت ملتلك علوم ، فنون ، حشمت ، عظمت و ثروتیچه ترقی ایللرینك حقیقی بر ساقیدر . وقار و حمیتی اولمایان برملت هیچ بر زمان ترقی ایده من ، دایما خست ، دنانت ، مذلت و مسكنت ایچنده ، اسارت و عبودیت تحتند یشار . حیا ملکه سی انسانیتك رشته اجتماع و اشتلافیدر . چونكه حق الناسك حدودی محفوظ اولما ییچه بر جمعیتك اشتلاف افرادی قابل اولامز ، اشبو ملکه اولمینجه دخی حفظ حدود قابل دكلدر . بو سجه دركه انسانی آداب حسنه ایله مؤدب و افعال شیعیه حیوانیه دن مبری ایدر ، حرکات و سکناتسك تعدیلنی موجب اولور . بو سجه ایله دركه انسان سائر حیوانلردن ممتاز اولور ، دائرة بهیمیتدن چیقار . بو او یكانه محرك دركه انسانلری ارباب فضائی امتثاله نشویق ایدر ، ذمائم و نقائصدن اوزاقلاشدیرر ، جهل ، دنانت و رذالته دن متنفر قیلار . بو خصلت اولمزرسه نه امانت تحقق ایدر ، نه ده صداقت بردوام اولور . بوايلك تعریف و دستور دركه اونكله هر بر معلم ، مربی و ناصح کندی شاگردانی سوروی و معنوی ، ظاهری

[*] « مقالات جالیه » نك طاهی بوراده بر نوط آله رقی : « حضرت شیخ طن عاجزانه منزه کوره بواسمی ذکر ایتمكله جزئی بر اثر مسامحه ابراز ایله مشدر ، چونكه شدتلی قوائینی ایله مشهور اولان سولون دكل ، دراقوندر . یونان تاریخی بویله کوستربور » دیور .

وَ باطنى مكارم و فضائل اخلاقى به دعوت ايدر . معلمك كندى شاگردى تشويق ايدرك اوکا : « آرقاداشكك فضايجه سنى ايلريله مسندن دولايى هيچ حيا ايمه يورميسك ؟ » ديه توجه خطاب ايتديككى كورمه دگمى ؟ بو خصلت موجود اوليه ايدى ، نه مؤاخذه نك بر اثرى ، نه تكديرك بر فائده سى ، نه ده دعوت و تشويقك بر ثمره سى اولوردى . ديمك كه : بوسجيه بالجمله محسناتك اصلى ، كاشانه فضائلك اساسى ، تمامى ، ترقياتك سائقى اولمش و حالاده اولمقده در . بر ملتده اشبو خصلت اولمزه اوملتده يالانچيلق و خيانتك نه درجه انتشار ايدم جككى ، نه درلو اعمال قبيحه و افعال شنيعه ايشلنه جككى تصور ايدكز ...

ايكنجى سى - امانت در . نوع بشرك بقا و حياتك معاملات و مبادلات اوزرته قائم اولدينى معلومدر . معاملات و مبادلاتك قانى و جاني ايسه - امانتدر . انسانلر مياننده امانت اولمزه معاملات و مبادلات ده بوزولور . معاملات بوزولديمى - انسانك بقا و حياتى ده ممتنع اولور . برده ملتلك رفاه و آسائيشى ، انتظام معيشتلرى - جمهوريت ، مشروطيت ، يا خود مطلقيت شكللى ايله اولسون - انجق بر حكومت واسطه سيله تايمين ايديله بيلير . بر حكومت دخى ، هانكى بر شكللى حائر اولورسه اولسون ، حدودلرده اجانبك ، داخلده رهزنلرك ، قاتللر و خرسزلرك تعديات و تجاوزلرى دفع ايدن حارسلردن ؛ بين المللى قوانينه و شريعته عارف اهلينك دعاوى حقوقيه و جزائيه سنى حل ايدن حكملر و قاضيلردن ؛ وركو وسائر عائداتى بروفق قانون طويلوبده ، خزينه ملت اولان دولت وزنه سنه ادخار و محافظه ايدنلردن و عائدات مدخره يى ، برسيدل اقتصاد ، مدارس ، مكاتب ، جداول ، طرق انشائاتى و خسته خانه لركى منافع عموميه خادمى مؤسسه اته ، حارسين حقوق مليه ، قاضيلر و بوكى ملت مستخدمارينه صرف ايدن ، دورت طبقه دن تشكىل ايدر . اركان اربعه تشكىل ايدن بو طبقه لرك ، حكومتك اساسى رخنه دار ايمه جك بر صورتده اداره امور ايللرى ايسه امانته باغليدر . بونلرده امانت اولمزه احاد ناسدن سلب اطمنان ايدلمش اولور ، راحت ايدم مزلر ، حقوقلرى پايمال اولور كيدر . قتل و غارت توسع ايدر . تجارت يوللرى مسدود ، سقالت قابوللى مكشوف اولور . خزينه

حکومت خالی ، طریق فلاح قبالی قالیر . بویله امانتسز و خان بر حکومتله اداره اولونان ملتک همان ورطه هلا که یو وارلانه جفی ، اجانبک تحت اسارتنه کیره جکی ، اضمحلال و زوالدن دهافا اولان ذات اسارتی جکه جکی آشکاردر .
ینه واضحاتنددر که آحادی میاننده امنیت متقابله اولمایان و بر انسان واحد کی متحد بولونمایان ملتیر دیگر اقوام و طوائف اوزرینه اجرای نفوذ ایدمه من و حکومت سورمه زلر . بویله بر اتحاد و امنیت دخی امانتک وجودی خارجنده محال ممتعدر . دیمک که : امانت بقاء انسانک قوامی و حکومتک اساس دوامیدر .
او اولمزه نه امنیت وجود بولور ، نه ده راحت . ملتیرک وقار و حیثیتلری اولمزه صورت پذیر اولامز . عدالتک جانی ده ، قانی ده بودر . اشبو خصلته مالک اولمایان بر ملت افرادینک نه کی بلالره طوتولا جفی ، ناسیل بیچاره و زواللی قاله جقلری ، نهایت نه یوله محو و نابود اوله جقلری تأمل ایدگزر ...

خصائل مذکوردهن اوجنجیدی ده طوغریلق در . معلومدر که انسانک بر جوق احتیاجاتی ، حیاتکده بر جوق ضروریاتی واردر . احتیاجلری دفع ایدن موادک ، ضروریاتی تسهیل ایله بن اسبابک هر بری بر یانده بر برده خفا تحتند کیزلنمش ، عزت نشین سوی نسیان اولمشدر ، عینی زمانده بیک بلا ، بیکلرجه مصائب دخی دنیانک هر بر کوشه سنده پوصوبه کیرمش ، انسانی هدف تیر هلا کی ایتمشدر . انسان ایسه حواس خمسّه ظاهره سیله قطعاً نه باجمله منافع دیرک ایدمه بیلیر ، نه جمله مضراتی دفع ، نه بلالرک کیمکاملری کشف ایدمه بیلیر ، نه ده وجودی محافظه . لهند اجلب منافع و دفع مضرات ایتک اوزره هر بر انسان کندی نوعندن اولان دیگر انسانلرک مشاعرندن استعانه به واونلردن یاردم ایسته مکه محتاجدر ، اوقدر که اونلرک رهبرلیکی سایه سنده - بقدر امکان - کندی مهالکه قارشى مدافعه ایدمه بیلسین و حیاته لازم اولان موادک بر قسمنی الله ایتسین . طوغریلق اولمازه اشبو استعانت قطعاً قائده و برمنز . چونکه یالانجی یاقینی اوزاق ، اوزاغی یاقین ، نافی مضر ، مضری نافع شکلنده کوستریر . دیمک که : طوغریلق نوع بشرک رکن رکن بقا و دوامی ، هیئت اجتماعیه نک حبل متین قوامیدر . کرک خصوصی بر عالم اولسون ، کرکسه بر

بر ملت اولسون ، هیچ بر جمعیت طوغریلق اولمايچہ تشکل ایدہ من . بر جمعیتده طوغریلق اولمازسه نہ کی طالعیسلرلکله دوچار اولاجقلىنى ، نظام وانتظاملرینک نہ صورتله بوزولاجقى تفکر ایدگز ...

مترجمی : م . م . ا .

تورکله بر روح ملی آریورلر

V

پانتور کیزم (تورک اتحادی) پک مشروع اولان بر حسک افراطیدر . اعظمی بر پروغرامی احتوا ایدر . غیرتورک وسیلرک معین بر مقصدہ توجیہنه مساعددر ، و بوندن دولای پک فائده لیدر .

جمعیتلری (یکی حیات) تسمیه ایدیلن سلائیک متفکرلری طرفدن ویریلن حقیقی حدودی ، کوزل بر دیریلکله موهبه لشمسدر . ذاتاً سلائیک فاصل ایکی دفعه مدنی و وطنی حریت و آزادی اشارتی ویرمش ایسه ، اجتماعی کوره نکلره ، ادبی روشلره قارشیده هجوم ایتسی طبیعی ایدی .

باطل فکرلرک تشکیل ایتدکلی اسکی استحکامه قارشى اولان هجومی ؛ شناسی و کمالک باشلادقاری ایش ایله تصفیہ جیلرک عقیم سعلری ایچندن یالکیز لسانی آنکلاردن قورتارمق اندیشه نی دقتده طوتان ادبی (کنج قلملر) مجموعه سی سوق و اداره ایتدی . لیکن بوسلانیکده کی مجموعه نک ایشنده او ایکی قلم استادینک تشبثلرندن دها زیاده اصول و یابانچی دیلدن آلان کله لر حقنده نجیب عاصم و محمد آمیندن دها زیاده نفرتسزلک واردر . (یکی حیات) منسوبلری اصلا خیالچی utopuiste دکدرلر ؛ امکانی اولمایان ایشلرده بولونمغه چالیشمیورلر . یالکیز یکی تعبیرلر قوللانمق اصولی ولزومسز کله لر آلتماسنی رد ایدیورلر .